

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012

Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2022

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 31.5.2022

1. Johdanto

Saimaannorppa on yksi maailman harvinaisimmista hylkeistä, eikä sitä esiinny missään muualla, kuin Suomessa. Siksi vastuu sen suojelusta on yksinomaan suomalaisilla ja ennen kaikkea Saimaan alueen asukkailla.

Saimaannorppa on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla, ja sen suojelun ylin ohjaus sekä valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Suojelun toteuttamista ohjaavat sekä kansallinen lainsäädäntö että Euroopan unionin direktiivit ja kansainvälisiin luonnonsuojelusopimuksiin sisältyvät velvoitteet. Luonnonsuojelulain 47§:n mukaan ympäristöministeriön on tarvittaessa laadittava ohjelma erityisesti suojeltavan lajin kannan tai kantojen elvyttämiseksi. Tähän liittyen vuonna 2011 valmistui ensimmäinen ympäristöministeriön asettaman Saimaannorpan suojelutyöryhmän laatima raportti: 'Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma', jonka lähtökohtana oli sovittaa kestäväällä tavalla yhteen norpan suojelun tarpeet ja ihmisen toiminta Saimaalla. Tämän jälkeen työryhmä, joka otti nimekseen 'Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012', on jatkanut työtään ja päivittää strategiaa ja toimenpidesuunnitelmaa tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein.

Suunnitelman päivytytyössä erityisen tärkeää on saimaannorppakannan seurannassa ja tutkimuksessa saatava tieto, mutta oleellista on myös tunnistaa mahdollisia uusia uhkatekijöitä, arvioida vaaraehtoisuuteen perustuvien ja olemassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvien keinojen hyödyntämismahdollisuuksia sekä kehittää uusia, toteutuskelpoisia toimenpiteitä kannan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Saimaannorpan suojelutyöryhmä on jäsenistöltään laajapohjainen, sillä siinä ovat edustettuna keskeiset maakunnalliset ja valtakunnalliset sidosryhmät sekä asiantuntijatahot. Päävastuu suunnitelman toteuttamisesta on viranomaisilla, mutta Saimaan alueen asukkaat ja keskeiset sidosryhmät ovat tavoitteiden saavuttamisen kannalta avainasemassa.

2. Saimaannorppa

2.1. Saimaannorpan suojelubiologiaa

Saimaannorppa tulee sukukypsäksi 4–7-vuotiaana, naaraat hieman uroksia aiemmin. Kiima-aika on kevättalvella heti synnytyksen jälkeen. Nuoret naaraat synnyttävät peräkkäisinä vuosina, mutta vanhenemisen myötä synnytysväli harvenee. Jää ja lumi muodostavat saimaannorpan pesimäympäristön. Norpat lepäävät ja myös synnyttävät poikasensa rantakinokseen kaivamissaan lumiluolissa. Ne ovat pesäpaikkauskollisia, ja erityisesti naaraat ovat myös syntymäpaikkauskollisia. Norppien käyttämät pesämäärät vaihtelevat nollasta kymmeneen, mutta yhdellä yksilöllä on käytössään keskimäärin viisi pesää saman talven aikana. Kuutti syntyy lumipesään helmi-maaliskuussa ja imetys kestää 7–12 viikkoa. Kuutti viihtyy pesän läheisyydessä niin kauan, kuin pesärakenteita on jäljellä. Emo vieroittaa kuutin yleensä toukokuun puolivälin tienoilla.

Avovesiaikaan norppa käyttää levähdyspaikkoina rantakiviä. Kuutit vaihtavat karvansa jo pesässä, mutta muiden norppien karvanvaihto aika on toukokuussa, ja silloin norpat makailevat rantakivillä jopa ympäri vuorokauden. Norppia kerääntyy suojaisille ranta-alueille karvanvaihtoon, jolloin niiden havaitseminen on muita vuodenaikojia todennäköisempää. Norpat nousevat vedestä lepäilemään kiville myös muina vuodenaikoina, mutta tavallisimmin pimeään vuorokaudenaikaan.

Saimaannorppa on pesä- ja karvanvaihtopaikkojensa suhteen paikkauskollinen, mikä osaltaan tekee siitä herkän sen elinympäristössä tapahtuville muutoksille. Toisaalta yksittäiset norpat voivat liikkua

Saimaan mittakaavassa pitkiäkin matkoja, myös eri vesistöalueiden välillä. Erityisesti kuutit liikkuvat paljon. Vieroitettujen kuuttien (n. 3 kk ikäisinä) on todettu liikkuvan toukokuussa jopa 15 km pituisia matkoja vuorokaudessa. Kesäkuun loppuun mennessä kuuttien on havaittu käyneen jopa 25 km päässä synnyinpaikastaan. Saimaannorpan keskimääräisen elinpiirin koko on noin 90 km². Kuuttien elinpiirien koot vaihtelevat kuitenkin suuresti; 3–162 km²:n välillä ensimmäisten kesäkuukausien aikana. Itsenäistä elämää aloittaessaan norpat ovat suurimmassa vaarassa kuolla kalanpyydykseen, kun ne liikkuvat paljon ja viihtyvät niin matalissa lahdissa kuin syvillä selkävesialueilla.

Saimaannorppa viettää valtaosan (80 %) ajastaan vedessä. Sen ravinto koostuu 90 prosenttisesti noin 10 senttisistä parvikaloista (tyypillisesti ahven, särki, muikku, kuore ja kiiski). Norppa syö runsaat pari kiloa kalaa päivässä. Syksyllä se kasvattaa rasvakerrosta eristämään lämpöä, joten tuolloin kalaa kuluu enemmän, jopa 3–4 kiloa päivässä. Vuoden aikana norppa syö keskimäärin reilut tuhat kiloa kalaa. Saalistaessaan norppa liikkuu kalojen perässä niin matalissa lahdissa kuin syvänteissä.

Saimaannorpan perimä on äärimmäisen kapea, sillä Saimaassa elämisen aikana norppakanta on ehtinyt menettää jo noin 70 % alkuperäisestä perinnöllisestä muuntelustaan. Viimeisimmät tutkimukset osoittavat geneettisen muuntelun edelleen vähenevän. Positiivista kuitenkin on, että norppakanta näyttäisi siitä huolimatta olevan verrattain terve.

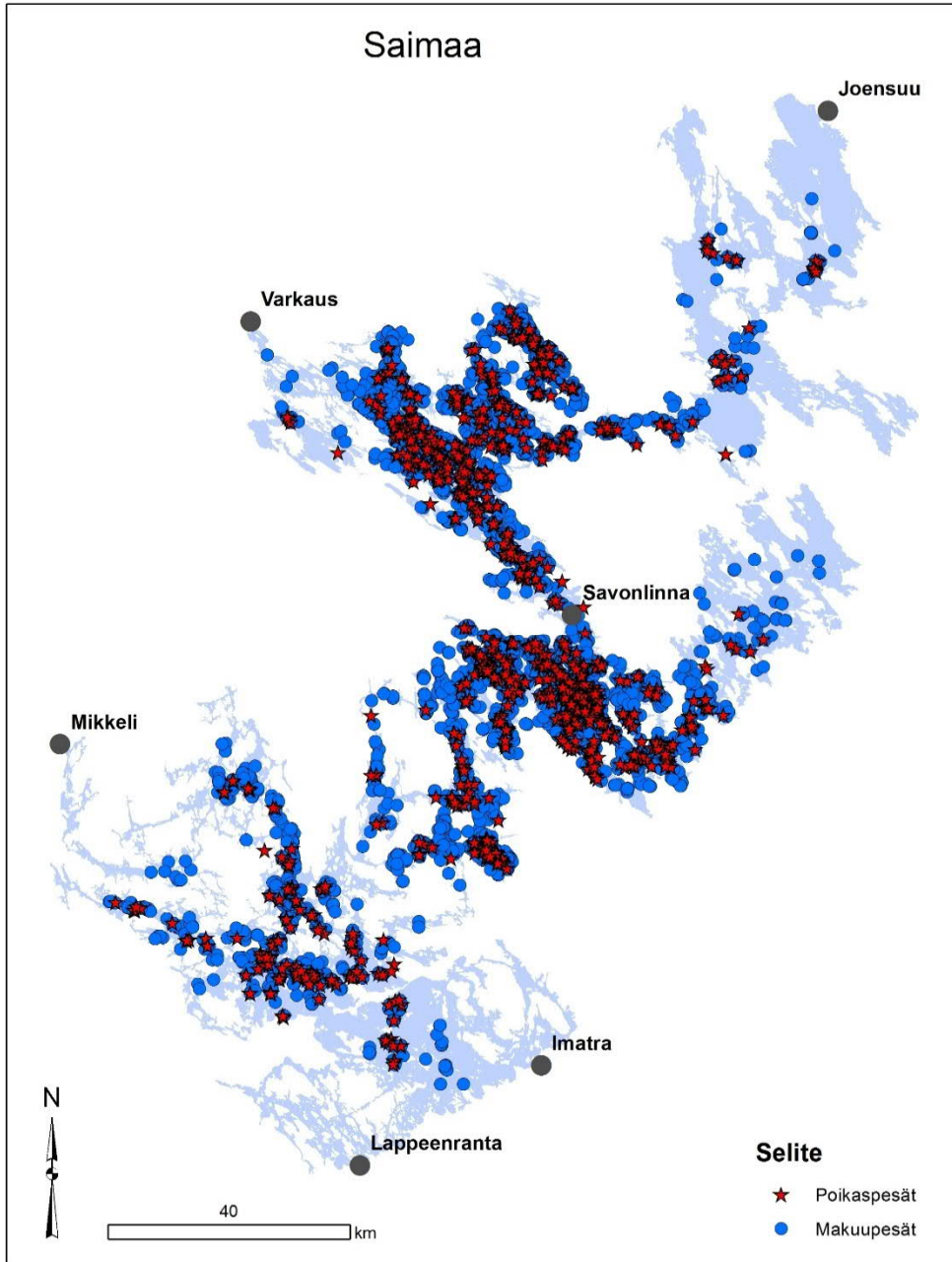
2.2. Saimaannorppakannan koko ja kehitys

Saimaannorpan levinneisyysalue kattaa lähes koko Saimaan, ja norppia voi tavata satunnaisesti melkein missä vain. Esiintyminen painottuu kuitenkin Saimaan keskiosiin. Kannan kasvun myötä norppa on palannut pesimään myös aluille, joilta se aikoinaan on hävitetty (esim. Puruvesi). Levinneisyysalue sisältää norpan lisääntymisalueen lisäksi alueet, joilla norppayksilöitä on havaittu 2000-luvulla myös pesimäajan ulkopuolella, tyypillisesti avovesiaikaan, jolloin niitä tavataan laajemmalla alueella. Talvella esiintyminen painottuu lisääntymisalueille, joissa sijaitsevat poikas- ja makuupesät (kuva 1). Poikaspesää käyttää emä kuutteineen ja makuupesää muut yksilöt. Synnyttävällä naaraalla on myös makuupesä sekä ns. vaihtopesiä, jotka ovat myös kuuttien käytössä.

Euroopan unionin luontodirektiivissä ja luonnonsuojelulain 49 §:ssä käytetään luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeilla käsitteitä lisääntymis- ja levähdyspaikka, joille saimaannorpan osalta on laadittu seuraavat määritelmät ([Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien \(pl. lepakot\) esittelyt, Suomen ympäristö 1/2017](#)):

Lisääntymispaikka on ranta-alueella tai luotoryhmässä sijaitseva poikaspesä lähiympäristöineen. Lähiympäristöllä tarkoitetaan aluetta, jolla kuutti liikkuu imetysaikana. Alueeseen kuuluvat poikaspesät sekä muut imetyspaikat. Huonoina lumitalvina emot synnyttävät myös avojälle. Myös nämä ovat lisääntymispaikkoja, mutta niiden tarkempi määrittely ei ole mahdollista.

Levähdyspaikka on jääpeitteisenä aikana ranta-alueella tai luotoryhmässä sijaitseva makuupesä. Se käsittää pesän lisäksi lähiympäristössä olevat hengitysavannot. Avovesiaikaisia levähdyspaikkoja ovat karvanvaihdoissa käytettävät rantamakuukivet. Muut levähtämiseen käytettävät paikat eivät ole yksiselitteisesti määriteltävissä. Niitä ovat jäänalaiset ilmataskut, rantavyöhykkeen jäärykelmät, avojää ja paikat, joissa jää säilyy keväisin pisimpään.

Kuva 1. Saimaannorpan poikas- ja makuupesät 2000–2021. ©Metsähallitus.

Aktiivisen suojelun ansiosta saimaannorppakanta on kasvanut hiljalleen syvimmän aallonpohjan jälkeen ja saavuttanut runsaan 400 yksilön koon (taulukko 1). Apukinosten avulla yhä useampi kuutti on selvinnyt vähälumisina talvina vieroitusikään. Kalastusrajoitusten ansiosta yhä useampi kuutti on selvinnyt vieroituksen jälkeisistä kriittisistä kuukausista.

Kannan koko arvioidaan vuosittaisen pesä- ja poikaslaskentojen sekä havaittujen kuolleisuustietojen pohjalta. Vähälumiset talvet ovat heikentäneet niin pesintäolosuhteita kuin kannanarvioinnin luotettavuutta perinteisellä menetelmällä. Havaittu kuolleisuus perustuu yleisölöytöihin ja ilmoituksiin. Kuolleisuusaineistojen perusteella kannan ikäjakauma on epänormaali siten, että nuorien ikäluokkien osuus on pieni johtuen suuresta poikaskuolleisuudesta. Parhaimmillaan maailman eri hyljekantojen on arvioitu yltävän jopa 10–12 %:n vuosittaiseen kasvuun. Nykyisin saimaannorppakanta kasvaa, mutta kasvu on hidasta. Vuosina 2010–2015 kanta kasvoi keskimäärin 3,6 % vuodessa ja

2015–2020 keskimäärin 5,6 % vuodessa. Arvioitu vuosittainen syntyvyys on viimeisen viiden vuoden aikana vaihdellut 83–88 kuutin välillä. Lisääntyvien naaraiden määrän arvioidaan 2000-luvun aikana kasvaneen noin 65:stä noin 110:een.

Taulukko 1. Saimaannorppakanta vesistöalueittain 1990–2020 ©Metsähallitus

Vesistöalue	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2019	2020*
Pyhäselkä	13	8–10	3–5	2–3	2	2–3	5	
Orivesi	13–15	11–15	10–14	9–12	9–11	6–9	11	
Pyyvesi- Enonvesi	5–8	6–8	15–18	11–14	9–12	5–9	13	
Kolovesi	13–16	13–16	22–28	32–39	17–21	11–16	12	
Joutenvesi	13–18	13–18	20–30	30–41	20–25	16–25	32	
Haukivesi	41–55	44–54	48–58	50–60	47–65	75–85	92	
Pihlajavesi	35–40	40–46	55–65	79–90	79–102	100–125	129	
Puruvesi	0	0	0	0	1–3	4–5	8	
Tolvanselkä- Katosselkä	13–19	15–25	16–24	13–17	18–26	20–33	42	
Lietvesi	13–16	8–12	7–10	8–11	8–10	8–9	17	
Luonteri	2	2	2	2–3	4–5	5–9	10	
Petranselkä	3–4	4–7	11–15	12–16	15–18	30–35	33	
Ilkonselkä	4	3–4	2–3	2–3	4–5	3–5	4	
Saimaa	189 164–210	192 167–217	242 211–272	280 250–309	270 233–305	320 285–369	408	420–430

*Vuoden 2020 talvikannan kokoa ei voitu määrittää vesistöalueittain heikkojen laskentaolosuhteiden takia.

Saimaannorppa voi elää jopa yli 40-vuotiaaksi. Yksilöiden kuolinsyyt on jaoteltu neljään eri luokkaan: 1) pesäpoikaskuolleisuus, 2) muut luonnolliset kuolinsyyt, 3) kalanpyydyskuolleisuus ja 4) tuntemattomiksi jääneet kuolinsyyt. Metsähallituksen tietoon tulleiden kuolleiden yksilöiden määrä on kasvanut 2000-luvulla noin 15:stä noin 30:een vuodessa. Todellinen kuolleisuus on huomattavasti korkeampi: Metsähallituksen arvion mukaan esimerkiksi jaksolla 2010–2020 havaittiin kokonaiskuolleisuudesta runsaat 40 %. Kalanpyydyskuolleisuus on pesäpoikaskuolleisuuden ohella suurin yksittäinen havaittu kuolinsyy. Vuodesta 2016 lähtien havaittu vuosittainen kalanpyydyskuolleisuus on ollut noin 1,5 % arvioituun kannan kokoon suhteutettuna.

Ensimmäiset elinvuodet ovat norpalle vaarallisimmat, sillä kuolleina löydetystä norpista lähes 70 % on ollut alle 1-vuotiaita. Osa poikasista syntyy kuolleena tai kuolee synnytyksessä tai lähes välittömästi sen jälkeen. Syynä voivat olla kehityshäiriöt tai ympäristöolosuhteet, kuten syntyminen avojäälle ilman kunnollisen pesän suojaa. Myös imetysvaikeudet tai emän sairaus voivat aiheuttaa poikasen kuoleman. Ihmisten aiheuttama häiriö ja pedot lisäävät osaltaan pesäpoikaskuolleisuutta. Kalanpyydyskuolleisuuden takertumisesta seuraava tukehtuminen on saimaannorppien suurin yksittäinen tunnettu kuolinsyy. Joillekin rannalta löytyneille yksilöille on ruumiinavauksessa kuolinsyyksi todettu tukehtuminen ja niiden epäillään kuolleen kalanpyydyskuolleisuuteen. Ns. luonnollisia kuolinsyyt (esim. tulehdukset, kasvaimet, suolistokierre) tunnetaan jonkin verran, mutta tyypillisesti ajalehtimästä löydetty kuolleet yksilöt ovat niin pilaantuneita, ettei kuolinsyytä pystytä enää määrittämään.

3. Saimaannorpan keskeiset uhkatekijät ja suojelukeinot

3.1. Pieni populaatiokoko

Pieni populaatiokoko on yksi merkittävimpiä uhkatekijöitä saimaannorpalle. Pieni populaatio on erityisen epävakaa ja voi hävitä mittavistakin suojeluyrityksistä huolimatta. Se altistaa välittömille vaaroille, joissa korostuu sattuman vaikutus. Vaikka saimaannorpat liikkuvat vesistöalueiden välillä, genetiikkatutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että geenivirta Saimaan eri osien välillä on vähäistä. Käyttäytymis- ja genetiikkatutkimukset viittaavat myös merkittävään syntymäpaikkauskollisuuteen. Saimaa onkin osin jakautunut jo pieniin osapopulaatioihin, mikä edelleen lisää pieneen populaatiokokoon kytkeytyviä riskitekijöitä. Elinkelpoisuuden parantamiseksi norppakanta olisi saatava kasvaamaan mahdollisimman nopeasti suuremmaksi, jotta edellä kuvattujen sukupuuton välittömien syiden uhka merkittävästi pienenee. Eri tekijöiden satunnaisvaihtelu ja niiden yhteisvaikutus voi pahimmillaan romahduttaa pienen populaation nopeasti.

3.2. Sivusaaliskuolleisuus

Kalastuksen sivusaaliskuolleisuus on merkittävä saimaannorpan kuolinsyy, joka kohdistuu erityisesti nuoriin ikäluokkiin, ja riski on korkea vielä 1,5 ikävuoteen asti. Eniten norppia kuolee vapaa-ajankalastajien verkkoihin. Verkkojen osuus kalanpyydyskuolleisuudesta on 2000-luvulla ollut noin 80 %. Vaikka vapaa-ajankalastuksen luonne on muuttunut ja verkkokalastus vähentynyt, silti yli 40 % kalansaaliin painona laskettuna saadaan edelleen verkoilla.

Ellei kalanpyydyskuolleisuutta tehokkaasti ehkäistä, jäävät muut suojelukeinot riittämättömiksi. Tästä syystä toimia norppien kalanpyydyskuolleisuuden vähentämiseksi onkin huomattavasti tehostettu. Tärkeässä asemassa ovat olleet kevättä ja alkukesää (15.4–30.6) koskeva verkkokalastuskielto sekä ympärivuotinen erityisen vaarallisten pyydystyyppien (mm. kalatäkyiset koukut, vahvalankaiset verkot) rajoitus, joihin sisältyvät alueet ovat laajentuneet merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Alueiden laajetessa kuolleisuus on kuitenkin siirtynyt heinäkuulle ja alkutalveen. Nykyisellä strategiakaudella, vuosina 2017–2021, puolet havaitusta kalastuskuolleisuudesta tapahtui heinäkuussa.

3.3. Häiriö ja rantarakentaminen

Saimaan rannoilla oli vuonna 2019 yhteensä noin 40 000 vapaa-ajan asuntoa ja vakituksessa asuinkäytössä ollutta rakennusta sekä ympärivuotista rakennettua rakennuspaikkaa. Lisäksi lainvoimaisiin kaavoihin sisältyy noin 8 000 vielä rakentamatonta rantarakennuspaikkaa. Rakentamisen ja muun maanäytön vuoksi jo noin 30 % rannoista on norpan pesintään soveltumattomia. Uudet lomajäsennot suunnitellaan yhä useammin myös talvikäyttöä silmällä pitäen.

Saimaannorppa on erityisen herkkä häiriölle pesimäaikaan. Tutkimuksessa on todettu rantarakennusten yhteys pesäpoikaskuolleisuuteen: mitä lähempänä ja tiheämmässä rakennuksia on suhteessa pesäpaikkoihin, sitä todennäköisempää on poikasten kuoleminen pesään. Yksi merkittävä pesintään kohdistuvan häiriön syy on rakennusten talvikäyttöön liittyvä ihmisten liikkuminen lähellä pesiä (esim. moottorikäyttöiset kulkuneuvot, hiihtäminen ja luistelu). Avovesiaikana suurin häiriö voi aiheutua touko-kesäkuussa karvanvaihdossa kivellä makaaville norppayksilöille.

Ihmisten aiheuttama häiriö on kasvava riski saimaannorpalle, mistä syystä se on otettava huomioon maankäytön suunnittelussa. Norppaan kohdistuvaa uhkaa voidaan pienentää merkittävästi pitämällä kaavat ajan tasalla. Olennaista on myös, että kunnan rakennustarkastajilla on ajantasainen tieto

pesäpaikoista. Tällä varmistetaan, että norpan pesintä huomioidaan asianmukaisesti rakennuslupia käsiteltäessä. Myös viestinnän keinoin voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia häiriöitä pesinnälle.

3.4. Vedenpinnan vaihtelu pesimäaikana

Pesimäaikaan tapahtuva vedenpinnan suuri alenema voi aiheuttaa rannan lähellä jääkanteen murtuman, jolloin norpan pesä voi rikkoontua. 1980-luvulla luontaisen vedenpinnan muutokset ja niitä lisänneet tulvajuoksutukset rikkoivat pesiä aiheuttaen pahimmillaan noin 30 % suuruisen pesäpoikaskuolleisuuden.

Suuri vedenpinnan vaihtelu pesintäaikaan on riski saimaannorppakannalle. Riskiä on pyritty pienentämään Saimaan juoksuista säätelemällä, mikäli juoksu sääntö mukainen juoksu muutos luonnontilaisesta on käynnissä. Tässä on toistaiseksi onnistuttu erittäin hyvin ja pesintäaikaiset vedenpinnan vaihtelut on saatu pysymään pesinnän kannalta tavoitteiden mukaisina tai hyvin lähellä sitä vuodesta 1997 lähtien. Vedenkorkeuksien vakauttamistoimenpiteillä on ollut merkittävä pesäkuolleisuusriskiä vähentävä vaikutus.

3.5. Pedot

Saimaalla ei ole aikuisille norpille vaarallisia luontaisesti esiintyviä petoja. Pesäpoikasena norppa on suurimmassa vaarassa, mutta lumipesä suojelee kuuttia saalistukselta. Heikentyvät lumi- ja jääolosuhteet pesintäaikaan lisäävät petopainetta, jos vastasyntyneet kuutit ovat avojäällä tai maalla. Pienpetojen, erityisesti ketun aiheuttamat kuuttikuolemat ovat lisääntyneet heikkojen talvien myötä. Nykyiset suurpetomäärät eivät sen sijaan muodosta merkittävää uhkaa kuuteille.

Ilmastonmuutos lisää pienpetojen merkitystä poikaskuolleisuudessa ja muodostaa siten kasvavan uhan norppakannalle, mihin suojelussa on kiinnitettävä huomiota.

3.6. Ympäristömyrkyt

Saimaannorpista on mitattu erittäin korkeita elohopeapitoisuuksia. Norppakanta pieneni 1960- ja 1970-luvuilla todennäköisesti elohopean myrkyvaikutuksen vuoksi. Elohopea vaikutti tällöin erityisesti poikastuotantoon. Tilanne on ratkaisevasti parantunut 1970-luvulta, eivätkä ympäristömyrkyt enää nykyisin muodosta merkittävää uhkaa saimaannorpalle, vaikka elohopeaa ja muita raskasmetalleja kulkeutuu yhä Saimaaseen erityisesti luontaisen huuhtouman mukana. Viimeisimmissä tutkimuksissa on todettu, että nuorissa ikäluokissa tavatut elohopeapitoisuudet ovat viimeisen runsaan 20 vuoden aikana alentuneet, mutta vieläkin saimaannorppien elohopeakuormitus oli poikkeuksellisen korkea. Erityisesti ilmaston lämpeneminen lisää huuhtoumaa Saimaaseen ja sitä myötä myös myrkyjen kulkeutumista. Ympäristömyrkyjen esiintymistä Saimaalla ja kertymistä norppiin onkin siksi tarpeen seurata edelleen.

3.7. Taudit ja loiset

Saimaannorpalla ei ole toistaiseksi tavattu poikkeavia tauti- tai loistartuntoja. Potentiaalisia tautiuhkia on kuitenkin olemassa. Tunnetuin virusperäinen hyljetauti on morbilliviruksen aiheuttama hylkeiden penikkatauti. Myös koirien penikkatautivirus voi tarttua hylkeisiin. Influenssavirukset voivat aiheuttaa hylkeillä keuhkotulehduksia ja parapox-viruksen aiheuttamia ihopatteja. Bakteerit ovat usein opportunistisia taudinaiheuttajia eli ne sairastuttavat heikentyneen eläimen. Saimaannorpissa on vähemmän loislajeja kuin itämeren- ja laatokannorpissa. Saimaannorpan ulkoloinen on turkissa elävä hyljetäi, joka toimii myös sydänmadon väli-isäntänä, mutta sydänmadosta ei ole vielä havaintoja Saimaalta. Keuhkomatoja saimaannorpilla esiintyy satunnaisesti, mutta ne eivät näytä aiheuttavan voimakkaita tulehduksia keuhkoissa. Itämeren hylkeissä voimakkaat väkärämatotartunnat ai-

heuttavat paksunsuolen haavaumia ja pahimmillaan jopa suolen puhkeamisia, mutta saimaannorpalla näitä ei ole todettu.

Riski tautien ja loisten leviämisestä on mahdollinen. Tartunnalliset taudinaiheuttajat leviävät usein parhaiten läheisessä kosketuksessa. Saimaan eristynyt sijainti muista hyljevesistä on taudeilta suojaava tekijä. Ihmiset voivat omilla toimillaan olla avaintekijä uusien hyljetautien ilmaantumisessa: varomaton kalastusvälineiden, veneiden tai eläinten siirtely toisilta hyljevesiltä Saimaalle sekä Saimaan kanavan kautta kulkevat laivat voivat tuoda mukanaan myös taudinaiheuttajia. Saimaannorppien terveydentilaa tuetaan parhaiten varmistamalla niille laadukas ja terveellinen elinympäristö ja vähentämällä ihmistoiminnan haitallisia vaikutuksia. Keskeinen turvallisuustekijä on se, ettei norppia viedä pois Saimaasta, eikä tuoda sinne muualta.

3.8. Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos on yksi merkittävimpiä uhkatekijöitä arktisten alueiden merinisäkkäille. Ilmastonmuutoksella on erityinen vaikutus norppaan, joka on riippuvainen jäädästä ja lumesta lisääntymisympäristönä. Vuotuinen lumipeite on vähentynyt ja jääpeitteinen aika lyhentynyt. Ennusteiden mukaan ilmasto-olosuhteet äärevöityvät edelleen ja lämpeneminen jatkuu. Suomi sijaitsee alueella, jossa lämpenemisen arvioidaan olevan voimakkaampaa kuin koko maapallolla keskimäärin. Lumipeitteen keskimääräisen vähenemisen on todettu kohdistuvan erityisesti kevättalveen, jolloin norpat pesivät. Poikkeukselliset sääolosuhteet ovat myös jo vaikuttaneet saimaannorppan pesintään lisäämällä kuuttien kuolleisuutta. Tämä on erityisen huolestuttavaa, sillä nuorten ikäluokkien kuolleisuus on jo poikkeuksellisen korkea sivusaalisuolaisuuden takia.

Lumipeitteellä on elintärkeä merkitys kuuttien selviytymiselle ensimmäisten viikkojen aikana, sillä pesä suojaa niitä kylmyyttä ja petoja vastaan. Myös ihmisten aiheuttaman häiriön merkitys todennäköisesti kasvaa poikkeuksellisissa pesintäolosuhteissa. Imetyksen häiriintyessä kuutin rasvakerros ei kehity normaalisti, jolloin se on alttiimpi sääolosuhteille. Edelleen vieroitusiän alipainoisuus nostaa riskiä kuolla kalanpyydyksiin. Pitkällä tähtäimellä ilmastonmuutoksen välilliset vaikutukset voivat ilmetä myös ravintoverkossa ja vesiekosysteemissä tapahtuvien, osin ennustamattomien, muutosten kautta. Ilmastonmuutoksen on arveltu myös edistävän erilaisten tautien leviämistä luonnon eläinpopulaatioissa.

Ilmastonmuutos on saimaannorppan keskeisin kasvava riskitekijä. Haitallisimmat vaikutukset näkyvät lisääntyvänä kuuttien kuolemina pesintäolosuhteiden huonontuessa jää- ja lumitalvien heikkenemisen myötä. Välilliset vaikutukset voivat taas kohdistua norppaan vesiekosysteemissä ja ravintoverkoissa tapahtuvien muutosten kautta. Uusin käytännön suojelukeinojen laajentamista koskeva menetelmäkehitystyö on ollut apukinokset, joilla parannetaan norppien pesimäolosuhteita heikkolumisina talvina. Vuonna 2014 yli 95 % havaituista poikasista syntyi ihmisten kasaamiin kinoksiin. Apukinosten käyttöaste on suurinta juuri heikkolumisina vuosina. Jää- ja lumetilanteen heikkenemiseen valmistaudutaan jatkamalla keinopesien kehittämistyötä.

3.9. Geneettinen monimuotoisuus

Pienten, eristyneiden populaatioiden perinnöllinen monimuotoisuus ehtyy vääjäämättä ajan myötä. Mitä pienempi populaatio on, sitä nopeammin se menettää perinnöllistä monimuotoisuuttaan, ja mitä pidempään populaatio on pieni, sitä enemmän sen geenipohja ehtii kaventua. Sukusiitosheikkouden on todettu aiheuttavan populaation kasvun hidastumista sekä sukupuuttoriskin kasvua. Pienen populaation jakautuminen osakantoihin pahentaa näitä vaikutuksia edelleen. Saimaannorppa on menettänyt maantieteellisen eristyneisyytensä aikana n. 70 % alkuperäisestä geneettisestä muuntelus-

ta ja muuntelu vähenee edelleen. Mikrosatelliittien heterotsygotia-aste on vain 0,35, mikä on pienempi kuin millään muulla hyljepopulaatiolla. Vähälukuisuutensa vuoksi alalaji on väistämättä sukusiittoinen, mutta toistaiseksi saimaannorpissa ei ole havaittu hälyttäviä merkkejä sukusiitosheikkoudesta. Kannan mahdollinen pirstoutuminen saattaa pitkällä aikavälillä edistää merkittävästi muuntelun häviämistä ja sukusiitosta.

Saimaannorpan geneettisen monimuotoisuuden tähänastinen väheneminen ei muodosta välitöntä merkittävää uhkaa populaatiolle, mikäli sen ympäristö pysyy vakaana. Kapean geenipohjan omaavan kannan voi kuitenkin olla vaikea sopeutua muuttuviin ympäristöolosuhteisiin nopeasti. Lisäksi pieni ja osakantoihin jakautunut populaatio menettää koko ajan perinnöllistä monimuotoisuuttaan. Järven sisäisillä siirroilla voidaan hidastaa geneettisen monimuotoisuuden häviämistä ja lisätä geenivirtaa osa-alueiden välillä.

4. Saimaannorppa lainsäädännössä

4.1. Kansallinen lainsäädäntö

Saimaannorppa on luokiteltu vuonna 2019 julkaistussa Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnissa erittäin uhanalaiseksi (EN). Lisäksi se kuuluu luonnonsuojelulain (1096/1996) tarkoitamiin rauhoitettuihin lajeihin ja luonnonsuojeluasetuksen (521/2021) mukaisiin uhanalaisiin ja erityisesti suojeltaviin lajeihin. Luonnonsuojelulain 39 §:ssä on kielletty muun muassa yksilön tahallinen tappaminen ja pyydystäminen sekä tahallinen häiritseminen erityisesti eläinten lisääntymisaikana tai muuton niiden elämänsä kierron kannalta tärkeillä paikoilla. Lisäksi EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) lajisuojelusäännöksiä toimeenpannaan luonnonsuojelulain 49 §:llä. Sen nojalla on kielletty saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen sekä yksilön, sen osan tai johdannaisen hallussapito ja kuljetus. Lisääntymis- ja levähdyspaikka on mahdollista turvata myös luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisella päätöksellä, jolla kielletään erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen päätöksessä rajatulla alueella.

Luonnonsuojelulain 39 §:n ja 49 §:n säännöksistä voidaan saimaannorpan osalta poiketa vain luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituin perustein, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä poikkeus haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat myöntäneet poikkeuslupia mm. saimaannorppaa koskevaan tutkimukseen, kannan seurantaan ja koulutukseen. Tutkimustoiminnassa noudatetaan lisäksi mm. eläinsuojelulakia (247/1996) sekä lakia koe-eläintoiminnasta (62/2006).

Luonnonsuojelulain 10 lukuun sisältyviä Natura 2000-verkoston kohdistuvia vaikutusten arviointia koskevia säännöksiä on noudatettava kaikissa muuhunkin lainsäädäntöön perustuvissa hankkeiden ja suunnitelmien lupa- ja vahvistamismenettelyissä. Natura 2000-verkoston alueella on lisäksi luonnonsuojelulain 68 §:n mukaan järjestettävä niiden suojelutavoitteita vastaava suojelu.

Ympäristöministeriön asetuksessa (9/2002) on luonnonsuojelulaille rauhoitetuille lajeille määritetty ohjeelliset yksilökohtaiset euromääräiset arvot. Saimaannorppayksilön ohjeelliseksi arvoksi on siinä määritetty 9 755 €. Se tuomitaan menetetyksi luonnonsuojelurikkomuksissa, joissa oikeus katsoo, että saimaannorppa on tapettu tahallisesti.

Kalastuslain (379/2015) 59 §:n mukaisella valtioneuvoston asetuksella voidaan kieltää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan tietynlaisen pyydyksen tai kalastustavan käyttäminen tietyllä vesialueella ja antaa yksityiskohtaisia säännöksiä pyydyksen käyttöajoina, jos se luonnonsuojelulain nojalla uhanalaiseksi määritellyn eläinlajin elinvoimaisena säilymiseksi ja lajin suotuisan suojelutason saa-

vuttamiseksi on tarpeen. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan antaa tiettyä vesialuetta koskevia yksityiskohtaisia teknisluonteisia säännöksiä pyydysten rakenteesta ja käyttötavasta, jos se on tarpeen uhanalaisen eläinlajin elinvoimaisena säilymiseksi ja lajin suotuisan suojelutason saavuttamiseksi.

Vuonna 2021 valtioneuvosto antoi kalastuslain nojalla asetuksen (374/2021) eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla. Asetuksessa luetellaan pyydykset ja kalastustavat, joiden käyttö on kielletty asetuksen liitteenä olevien karttojen mukaisilla saimaannorpan keskeisillä elinalueilla. Lisäksi asetus kieltää kyseisillä alueilla verkoilla kalastamisen huhtikuun 15 päivästä kesäkuun 30 päivään, lukuun ottamatta solmuväliltään alle 22 millimetriä olevia muikkuverkkoja, joiden käyttö on sallittu 21.–30.6. Asetuksen tarkoituksena on ohjata kalastusta norpalle mahdollisimman vaarattomiin pyydyksiin.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä kalastuslain 60 §:n nojalla saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Kalastusrajoituksista on maksettu kalastuslain 61 §:n nojalla korvauksia vesialueen omistajille.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaan rantojen käytön suunnittelussa tavoitteina ovat mm. luonnonarvojen vaaliminen ja luonnonsuojelun sekä luonnon ominaispiirteiden huomioon ottaminen. Saimaan alueella maankäytön suunnittelussa merkittävin väline on rantayleiskaavoitus. Kaavoitustyössä luontoarvot pyritään ottamaan huomioon mm. rakennuspaikkojen sijoittelun avulla. Kaavoissa on varattu luonnonsuojelulla suojeltaviksi tarkoitettuja alueita (SL), joilla rakennusoikeudet on merkitty korvattaviksi valtion varoin.

Saimaan juoksutussääntöä koskevan lain (laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta, 1331/1991) nojalla on sovittu mm. Saimaan juoksutuksista. Saimaan vedenkorkeutta ei normaalissa vesitilanteessa säännöstellä, mutta juoksutusta voidaan muuttaa luonnonmukaisesta, mikäli vesitilanne-ennuste osoittaa normaalista poikkeavaa tulvaa tai kuivuutta.

Jäällä ja rannoilla tapahtuvaa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkumista säädellään maastoliikennelain nojalla (1710/1995). Lain 7 §:n mukaan valtioneuvosto voi asettaa ajoneuvotyyppisiä kieltoja ja rajoituksia maastossa liikkumiselle, mikäli ajoneuvot aiheuttavat erityisen huomattavaa haittaa luonnolle. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat lain 8 §:n nojalla em. haittojen ehkäisemiseksi kieltää määräajaksi tai toistaiseksi moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.

4.2. EU:n lainsäädäntö

EU:n tasolla saimaannorpan suojelun perustana on ns. luontodirektiivi eli Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (92/43/ETY). Direktiivin mukaisilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan EU:n tärkeinä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelutason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen.

Saimaannorppa kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita. Se on lisäksi määritelty ensisijaisesti suojeltavaksi lajiksi, jonka suojelusta yhteisö on erityisvastuussa. EU:n laajuiseen Natura 2000 -verkostoon kuuluu 11 aluetta, joiden

suojeluperusteisiin sisältyy saimaannorppa. Direktiivin 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelutoimenpiteet ja laadittava tarvittaessa tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia, jotka vastaavat direktiivilajien ekologisia vaatimuksia alueella. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueella tarpeellisia toimenpiteitä lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä lajeihin kohdistuvien häiriöiden estämiseksi.

Lisäksi saimaannorppa kuuluu luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin, joiden osalta edellytetään tiukkaa suojelua lajin koko esiintymisalueella. Luontodirektiivin 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi lajien luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä eläinyksilöiden tahallinen tappaminen ja pyydystäminen. Luontodirektiivin 12 artiklan 4-kohdan mukaan Suomen on otettava käyttöön liitteessä IV(a) mainittujen lajien, kuten saimaannorpan tahatonta pyydystämistä ja tappamista koskeva tarkkailujärjestelmä ja suoritettava tutkimuksia sekä toteutettava tarvittavia suojelutoimenpiteitä sen varmistamiseksi, ettei tahattomalla pyydystamisellä tai tappamisella ei ole merkittävää kielteistä vaikutusta lajeihin. Jäsenvaltioiden on raportoitava luontodirektiivin toimeenpanosta kuuden vuoden välein Euroopan komissiolle.

4.3. Kansainväliset sopimukset

Saimaannorppa kuuluu Bernin sopimuksen (Euroopan luonnonsuojelusopimus, 29/1986) liitteessä II mainittuihin tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin. Sopimuksen tavoitteena on luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden luonnollisen elinympäristön suojeleminen. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota erittäin uhanalaisiin ja vaarantuneisiin lajeihin. Sopimuspuolten tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin luonnonvaraisten kasvi- ja eläinkantojen pitämiseksi tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia tai näiden sopeuttamista tällaiselle tasolle. Tällöin sopimuspuolten tulee ottaa huomioon myös paikallisesti uhanalaisten alalajien, muunnosten tai muotojen tarpeet. Jokainen sopimuspuoli sitoutuu suunnittelu- ja kehitysohjelmissaan sekä ympäristön pilaantumisen vastaisessa toiminnassaan kiinnittämään huomiota luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön suojeluun. Sopimus on johtanut Euroopan unionin lainsäädäntöön (Natura 2000 -verkosto sekä luonto- ja lintudirektiivit).

Saimaannorppa kuuluu lisäksi biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen (78/1994), ns. biodiversiteettisopimus, jonka tavoitteena on biologisen monimuotoisuuden suojelu. Lisäksi EU:lla on oma biodiversiteettistrategia. Vastuu toimenpiteistä kuuluu asianomaisille viranomaisille.

5. Artikkeleita, julkaisuja ja raportteja vuosilta 2016–2021

Kalastus

Jounela, P., Sipilä, T., Koskela, J., Tiilikainen, R., Auttila, M., Niemi, M. & Kunnasranta, M. 2019: Incidental bycatch mortality and fishing restrictions: impacts on juvenile survival in the Endangered Saimaa ringed seal *Pusa hispida saimensis*. - *Endangered Species Research* 38: 91-99. <https://doi.org/10.3354/esr00939>.

Kolari, I., Eskelinen, P., Auvinen, H., Hirvonen, E., Jounela, P. & Moilanen, P. 2018: Vapaa-ajan kalastus Saimaalla 2014–2015. - *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 32/2018. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-592-9>

Maa- ja metsätalousministeriö 2021: Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän raportti. - Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2021:1. 58 s. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162675>

Paloheimo, A. 2020: Yhteenvetoraportti: Saimaannorppa ja kalastus -kiertueen keskustelut. Kuinka saimaannorpan suojelu ja Saimaan kalastusmääräykset ja rajoitusalueet ovat onnistuneet paikallisesti. - Maa- ja metsätalousministeriö, 21s.

[Saimaannorppa ja kalastus -kiertueen yhteenvetoraportti](#)

Pokki, H., Pellikka, J., Eskelinen, P., & Moilanen, P. 2020: Regional fishing site preferences of sub-groups of Finnish recreational fishers. - Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism. 16 s.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20201218101425>

Ympäristömyrkyt ja taudit

Auvinen, M., Koskela, J. & Sipilä, T. 2020: Ohjeet sairaana tai vammautuneena löytyneen saimaannorpan hoitamiseksi. - Metsähallitus, 17 s. Vantaa.

https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Muut/saimaannorpan_hoito_ohje.pdf

Doña, J., Herrera, SV., Nyman, T., Kunnasranta, M., Johnson, KP. 2021: Patterns of microbiome variation among infrapopulations of permanent bloodsucking parasites. - Frontiers in Microbiology 12: 642543. [10.3389/fmicb.2021.642543](https://doi.org/10.3389/fmicb.2021.642543)

Halonen, J. (toim.) 2018: Öljyntorjunnan toimintamallin kehittäminen Saimaan syväväylälle. SÖKÖ Saimaa-hankkeen taustaselvitykset ja loppuraportti. - XAMK kehittää 64. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Kotka. 606 s. <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/sokosaimaa-oljyntorjunnan-toimintamalli-saimaan-syvavaylalle>

Manninen, P. & Kotanen, J. (toim.) 2016: Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. - Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 3/2016. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 241 s.

[Vuosen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma ja taustaselvitykset](#)

Pulkkinen, K., Kunnasranta, M., Sinisalo, T. 2020: Comparison of muscle and hair stable isotope ratios in three phocid seals. - Marine Mammal Science 2020;1-11.

<https://doi.org/10.1111/mms.12679>

Ihmislähtöinen häiriö

Autila, M., Kunnasranta, M., Niemi, M. & Sipilä, T. 2016: Defining the permanent distribution area of the Saimaa ringed seal. - LIFE project, Safeguarding the Saimaa Ringed Seal, Action A5, Final report. 8 pp.

Korhonen, S. 2017: Talviaikaiset häiriötekijät saimaannorpan (*Phoca hispida saimensis*) pesintäympäristössä. - Pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto, Ympäristö- ja biotieteiden laitos, biologia. 27 s. + liitteet. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20170453>

Liukkonen, L., Rautio, A., Sipilä, T., Niemi, M., Autila, M., Koskela, J. & Kunnasranta, M. 2017: Long-term effects of land use on perinatal mortality in the Endangered Saimaa ringed seal population. - Endangered Species Research, Vol. 34: 283–291.

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Metsähallitus 2016: Joutenveden-Pyyveden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. - Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 138. 102 s. Vantaa.

<https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Csarja/c138.pdf>

Metsähallitus 2017: Oriveden-Pyhäselän Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. - Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 155. 103 s. Vantaa.

<https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Csarja/c155.pdf>

Niemi, M. & Kunnasranta, M. 2016: Report of the predation and human disturbance during the breeding season. - LIFE project, Safeguarding the Saimaa Ringed Seal, Action A1, Final report. 12 pp.

Ilmastonmuutos

Auttila, M., Heikkilä, P., Koskela, J., Kunnasranta, M., Marttinen, I., Niemi, M., Tiilikainen, R. & Sipilä, T. 2016: Uudet menetelmät tehostavat saimaannorpan suojelua ja kannanseurainta muuttuvassa ilmastossa. - Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisu. Sarja A 223. 20 s. Vantaa.
<https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Asarja/a223.pdf>

Koivuniemi, M. 2019: Monitoring the endangered Saimaa ringed seal in a changing climate. - Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Forestry and Natural Sciences No 343. 56 pp. + app. Joensuu.

[Monotoring the endangered Saimaa ringed seal in a changing climate](#)

Seuranta ja tutkimus

Auttila, M., Kurkilahti, M., Niemi, M., Levänen, R., Sipilä, T., Isomursu, M., Koskela, J. & Kunnasranta, M. 2016: Morphometrics, body condition, and growth of the ringed seal (*Pusa hispida saimensis*) in Lake Saimaa: implications for conservation. - Marine Mammal Science 32: 252–267.
<https://doi.org/10.1111/mms.12256>

Chehrsimin, T., Eerola, T., Zhelezniakov, A., Koivuniemi, M., Auttila, M., Levänen, R., Niemi, M., Kunnasranta, M. & Kälviäinen, H. 2017: Automatic individual identification of Saimaa ringed seals. - IET Computer Vision, Vol. 12, Iss. 2, pp.146-152.
<https://doi.org/10.1049/iet-cvi.2017.0082>

Kiljunen, M., Peltonen, H., Lehtiniemi, M., Uusitalo, L., Sinisalo, T., Norkko, J., Kunnasranta, M., Torniaainen, J., Rissanen, A.J. & Karjalainen, J. 2020: Benthic-pelagic coupling and trophic relationships in northern Baltic Sea food webs. - Limnology and Oceanography 9999,2020,1-17.
<https://doi.org/10.1002/lno.11413>

Koivuniemi, M., Auttila, M., Niemi, M., Levänen, R. & Kunnasranta, M. 2016: Photo-ID as a tool for studying and monitoring the endangered Saimaa ringed seal. - Endang Species Res 30:29-36.
<https://www.int-res.com/articles/esr2016/30/n030p029.pdf>

Koivuniemi, M., Kurkilahti, M., Niemi, M., Auttila, M. & Kunnasranta, M. 2019: A mark–recapture approach for estimating population size of the endangered ringed seal (*Phoca hispida saimensis*). PLOS ONE 14: e0214269. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0214269>.

Kosyanenko, E. 2017: Convolutional neural networks for Saimaa ringed seal segmentation. - Diplomityö, Lappeenranta teknillinen yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201708087915>

Kurki, T. 2020: Sexual dimorphism and growth in the skulls of Saimaa ringed seal (*Pusa hispida saimensis*) – A 3D geometric morphometric approach. - Pro gradu tutkielma, Itä-Suomen yliopisto. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20201187>

Laakkonen, J. & Jernvall, J. 2019: Muscles of mastication and the temporo-mandibular joint of the Saimaa (*Pusa hispida saimensis*) and Baltic (*Pusa hispida botnica*) ringed seals. - Annales zoologici fennici 57(1-6): 21-29. <https://doi.org/10.5735/086.057.0103>

Laakkonen, J. & Nihtilä, H. 2021: Comparison of the musculoskeletal forelimb anatomy of the Saimaa (*Pusa hispida saimensis*) and Baltic ringed seals (*Pusa hispida botnica*). - Marine Mammal Science 37(4): 1552–1563. <https://doi.org/10.1111/mms.12825>

- Laakkonen, J. & Vedrines, A. 2021: Hip and stifle joint anatomy of the Saimaa (Pusa hispida saimensis) and Baltic ringed seals (Pusa hispida botnica). - Anatomia Histologia Embryologia. <https://doi.org/10.1111/ahe.12778>
- Liukkonen, L. 2020: Linking spatial ecology to conservation of the endangered Saimaa ringed seal. - PhD Thesis, University of Eastern Finland No 368. 44 pp. Joensuu. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21822/urn_isbn_978-952-61-3303-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Liukkonen, L., Ayllón, D., Kunnasranta, M., Niemi, M., Nabe-Nielsen, J., Grimm, V. & Nyman, A.-M. 2018: Modelling movements of Saimaa ringed seal using an individual-based approach. - Ecological Modelling 368: 321-335. <https://doi.org/10.1016/j.ecolmodel.2017.12.002>
- Mettinen, M. 2018: Saimaannorpan karvanvaihdon ajoittuminen. - Pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto. 23 s. Joensuu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20181462>
- Miettinen, M. 2018: Saimaannorpan sosiaaliset verkostot Haukivedellä. - Pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto. 40 s. Joensuu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20181379>
- Mutka, P. 2019: Pihlajaveden saimaannorppien (Pusa hispida saimensis) sosiaalinen verkosto. - Pro gradu tutkielma, Itä-Suomen yliopisto. 52 s. Joensuu. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21440/urn_nbn_fi_uef20190964.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Nepovinnykh, E. 2017: Saimaa ringed seal fur pattern extraction for identification purposes. - Master's thesis, Lappeenranta University of Technology. 50 pp. Lappeenranta. <https://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/135303/thesis.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Nepovinnykh, E., Eerola, T. & Kälviäinen, H. 2020: Siamese Network Based Pelage Pattern Matching for Ringed Seal Re-identification The IEEE Winter Conference on Applications of Computer Vision (WACV) Workshops, 2020, pp. 25-34. <https://doi.org/10.1109/WACVW50321.2020.9096935>
- Niemi, M., Liukkonen, L., Koivuniemi, M., Auttila, M., Rautio, A. & Kunnasranta, M. 2019: Winter behavior of Saimaa ringed seals: non-overlapping core areas as indicators of avoidance in breeding females. - PLOS ONE 14: e0210266. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210266>
- Nihtilä, H. 2019: Hylkeiden osmoottinen säätely ja saimaannorpan (Pusa hispida saimensis) munuaisten anatomia. - Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkielma, Helsingin yliopisto. 64 s. Helsinki. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201907023111>
- Niskanen, K. 2020: Saimaannorppien (Pusa hispida saimensis) elinpiirit ja makuupaikat Saimaan Pihlajavedellä. - Pro gradu tutkielma, Itä-Suomen yliopisto. Joensuu.
- Nyman, T., Papadopoulou, E., Ylinen, E., Wutke, S., Michell, C. T., Sromek, L., Sinisalo, T., Andrievskaya, E., Alexeev, V. & Kunnasranta, M. 2021: DNA barcoding reveals different cestode helminth species in northern European marine and freshwater ringed seals. - International Journal for Parasitology: Parasites and Wildlife 2021. <https://doi.org/10.1016/j.ijppaw.2021.06.004>
- Peart, C.R., Tusso, S., Pophaly, S.D., Botero-Castro, F., Wu, C.-C., Auriolles-Gamboa, D., Baird, A.B., Bickham, J.W., Forcada, J., Galimberti, F., Gemmell, N.J., Hoffman, J.I., Kovacs, K.M., Kunnasranta, M., Lydersen, C., Nyman, T., Rosa de Oliveira, L., Orr, A.J., Sanvito, S., Valtonen, M., Shafer, A.B.A. & Wolf, J.B.W. 2020: Determinants of genetic variation across eco-evolutionary scales in pinnipeds. - Nature Ecology & Evolution (2020). <https://doi.org/10.1038/s41559-020-1215-5>

Popova, A. 2017: Co-segmentation methods for wildlife-photo identification. - Master's Thesis, Lappeenranta University of Technology. 40 pp. Lappeenranta.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201705236784>

Savriama, Y., Valtonen, M., Kammonen, J. I., Rastas, P., Smolander, O.-P., Lyyski, A., Häkkinen, T. J., Corfe, I. J., Gerber, S., Salazar-Ciudad, I., Paulin, L., Holm, L., Löytynoja, A., Auvinen, P. & Jernvall, J. 2018: Bracketing phenogenotypic limits of mammalian hybridization. - Royal Society open science 5: 180903. <https://doi.org/10.1098/rsos.180903>

Zavialkin, D. 2020: CNN-based ringed seal pelage pattern extraction. - Master's Thesis, Lappeenranta University of Technology. 45 pp. Lappeenranta.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020052739407>

Muut

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. - Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 704 s. Helsinki. <http://hdl.handle.net/10138/299501>

Jaakkola, M, Vuorisalo, T. & Peltonen, L. 2018: Saimaannorppa ja ihminen – Sosiaalisesti kestävä luonnonsuojelun haaste. - Into Kustannus, 155 s. Helsinki

Kunnasranta, M., Niemi, M. & Auttila, M. 2016: Saimaannorpan suojelubiologiaa: tutkimuksista toimenpiteisiin. - Suomen Riista 62: 71–82. <https://docplayer.fi/107985785-Saimaannorpan-suojelubiologiaa-tutkimuksista-toimenpiteisiin.html>

Kunnasranta, M., Niemi, M., Auttila, M., Valtonen, M., Kammonen, J. & Nyman, T. 2021: Sealed in a lake - Biology and conservation of the endangered Saimaa ringed seal, A review. - Biological Conservation 253:108908. [https://authors.elsevier.com/sd/article/S0006-3207\(20\)30966-6](https://authors.elsevier.com/sd/article/S0006-3207(20)30966-6)

Metsähallitus 2018: Kartat Saimaannorpan tärkeimmistä pesimäalueista.
[Saimaannorpan tärkeimmät pesimäalueet | julkaisut.metsa.fi](https://www.metsa.fi/julkaisut/metsa/2018/05/saimaannorpan-tarkeimmat-pesimaalueet)

Mäkelä, M-H., Hakkarainen, T., Ustinov, A. & Peltonen, S. 2018: Yhteisin voimin saimaannorpan apuna. – Saimaannorppa LIFE -hankkeen loppuraportti, Layman's report. 12 s.
<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2296>

Nieminen, M. ja Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79301/SY_1_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Saimaannorppa LIFE -hanke 2013–2018: <https://www.metsa.fi/projekti/saimaannorppa-life/saimaannorppa-life-hankkeen-tuottamia-aineistoja>

Suomen ympäristökeskus 2019: Suomen EU:n luontodirektiivin lajien suojelutasot 2019 (kausi 2013–2018).
https://www.ymparisto.fi/fifi/luonto/lajit/luonto_ja_lintudirektiivien_lajit/Luontodirektiivin_lajiraportit/Raportointi_20132018

Ympäristöministeriö 2017: Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma. - 16 s.
<https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B8BD008FF-FCE2-44A2-8D3A-8810942DA502%7D/131814>

Strateginen tavoite: *Saimaannorppakanta kasvaa vakaasti ja kannan koko, rakenne ja levinneisyysalue saavutavat suotuisan suojelutason.*

Tavoitteen toteutumisen tarkastelussa lähtökohtana käytetään Euroopan unionin luontodirektiivissä (92/43/ETY) mainittujen lajien suotuisan suojelutason määrittelyä. Luontodirektiivin mukaan suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun

- *Kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana;*
- *Lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa;*
- *Lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö;*

Toimenpidesuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet on mitoitettu sellaisiksi, että tavoite on mahdollista saavuttaa. Keskeisiä seurattavia mittareita on kolme, jotka yhdessä toteutuessaan osoittavat, että edetään kohti suotuisaa suojelutasoa. Erityisesti mittarin 1 sisältöä harkitessaan Suojelutyöryhmä on ottanut huomioon sosioekonomiset näkökohdat suojelun paikallisen hyväksyttävyyden saavuttamiseksi. Asetettu tavoitekasvun minimimitavoite on siten pienempi kuin mitä kannan pitkäntähtäimen kasvun suojelubiologiset seikat puoltaisivat.

Mittari 1

Ylläpidetään saimaannorppakannan kasvua siten, että kannan keskimääräinen kasvunopeus on 3–6 % vuodessa. Kasvunopeus arvioidaan vuosittain viiden vuoden jaksoina liukuvalla keskiarvolla, sattuman ja luontaisen vaihtelun vaikutusten vähentämiseksi.

Mittari 2

Saimaannorppa palaa takaisin alueille, joilla sitä on aiemminkin esiintynyt, ja levinneisyyttä kuvaavat tiedot osoittavat norpan pystyvän lisääntymään kaikissa osissa levinneisyysaluettaan.

Mittari 3

Näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa ei ole ilmastonmuutoksen lisäksi muita epävarmuustekijöitä, jotka viittaisivat kannan kehityksen muuttuvan epävaakaaksi.

TAULUKOSSA ESIINTYVIEN LYHENTEIDEN SELITYKSET:**Aikataulu**

- Kiireellinen: toimenpide-esityksen mukainen toiminta on toteutettava tai aloitettava seuraavan kolmen vuoden kuluessa.
- Toteutettava lähivuosina: toimenpide-esityksen mukainen toiminta on toteutettava tai aloitettava seuraavan 6 vuoden kuluessa.
- Jatkuva: toimenpide-esityksen mukainen keino on jo käytössä, mutta saattaa vaatia päivittämistä, tehostamista, kehittämistä tai toimivuuden varmistamista.

Merkitys

Työryhmän asettamiskirjeessä määritellyn tehtävän mukaan toimenpide-esitysten yhteydessä mainitaan myös se, edistävätkö ne Natura 2000-alueiden suojelutoimenpiteitä (N) tai luontodirektiivin tiukan suojelujärjestelmän toimenpanoa (T). Toimenpide-esitys voi sisältää myös molemmat elementit (N,T).

Merkitys on esitetty asteikolla 1–3 tähteä (*). Mitä enemmän tähtiä on, sitä suurempi merkitys kyseisen toimenpide-esityksen toteuttamisella on pyrittäessä kohti saimaannorpan suotuisaa suojelutasoa.

Pääasialliset toimijat:

Taulukossa on esitetty niitä tahoja, jotka osaltaan edistävät ja toteuttavat esitettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää kuitenkin monessa tapauksessa paitsi yhteistyötä viranomaisten kesken myös muiden toimijoiden, kuten osakaskuntien ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Kaikkia näitä tahoja ei ole merkitty taulukkoon käytettävissä olevan tilan rajallisuuden vuoksi, mutta toimenpiteiden toteuttamisessa niiden rooli on keskeinen.

Taulukossa käytetyt lyhenteet:

ELY	Saimaan alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
ESAELY	Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
HYO	Helsingin yliopisto
KASELY	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
KKL	Kalatalouden keskusliitto
KTA	Kalatalousalueet
KTK	Kalatalouskeskukset
Kunnat	Saimaan alueen kunnat
LUKE	Luonnonvarakeskus
MH	Metsähallitus
MKL	Saimaan alueen maakuntaliitot
MMM	Maa- ja metsätalousministeriö
OK	Osakaskunnat
POSELY	Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
RV	Ruokavirasto
Suojelutyöryhmä	Saimaannorpan suojelutyöryhmä
SVK	Suomen vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
SYKE	Suomen ympäristökeskus
TEM	Työvoima- ja elinkeinoministeriö
UEF	Itä-Suomen yliopisto
YM	Ympäristöministeriö

Toimenpide-esitykset

Kalanpyydyskuolleisuus

Kalanpyydyskuolleisuuden vähentämistä koskevat toimenpide-esitykset perustuvat maa- ja metsätalousministeriön Saimaannorppa ja kalastus – työryhmän raporttiin: Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2021:1 (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162675>).

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Kalanpyydyskuolleisuus ei estä strategian mukaista saimaannorppakannan kasvua.	Kalastusrajoitukset vähentävät sivusaaliskuolleisuutta ja ovat samasisältöisiä sekä alueellisesti yhtenäisiä saimaannorppan suojelun kannalta tärkeimmillä alueilla.	Asetetaan verkkokalastuskielto ja kielletään saimaannorpalle vaarallisimmat pyydykset ensisijaisesti sopimuksilla. Varmistetaan valtioneuvoston asetuksella alueen ja rajoitusten yhtenäisyys. Vähennetään verkkokalastuksen aiheuttamaa riskiä kuuteille tiedotuksella erityisesti heikkojen pesimäolojen vuosina.	Jatkuva N, T *** MMM, POSELY
	Saimaannorppan suojelua ja monipuolista kalastusta yhteensovitetaan Saimaalla.	Laajennetaan vapaaehtoisella sopimusmenettelyllä rajoitusalueita asetusalueen reuna-alueella, 212 km ² suuruisella alueella ja lisäksi vuosittain uusilla pesimä-alueilla.	Jatkuva T*** MMM, POSELY, KTK, OK
	Lainsäädäntöä kehitetään havaittujen puutteiden ja tarpeen mukaisesti.	Muutetaan kalastuslakia niin, että saimaannorppan sivusaalisilmoitus tehdään Metsähallitukselle, eikä Luonnonvarakeskukselle. Selvitetään kaupallisen kalastuksen toimintamahdollisuuksien edistämiseksi poikkeuslupien mahdollisuudet.	Kiireellinen * MMM

<p>Kalastuksessa ja sen kehittämisessä otetaan huomioon saimaannorpan suojelun tarpeet.</p>	<p>Pyyntitapojen ja norppaturvallisen kalastuksen kehittäminen.</p>	<p>Jatketaan kaupallisen kalastuksen ja vapaa-ajankalastuksen pyydysten kehittämistä hankerahoituksella yhdessä kalastusvälinevalmistajien, kalastajien, tutkijoiden ja asiantuntijoiden kanssa.</p> <p>Kehitetään vapaa-ajankalastajalle kevätkaiseen kalastukseen rantarysä.</p> <p>Parannetaan Saimaalla käytettävien katiskojen norppaturvallisuutta.</p> <p>Kannustetaan norppaturvalliseen kalastukseen ja opastetaan myös rajoitusalueen sekä rajoitusajan ulkopuolella ottaen huomioon pyydysten soveltuvuus eri lajien pyyntiin eri vuodenaikoina.</p>	<p>Kiireellinen T** LUKE, UEF, MH, POSELY</p> <p>KKL, SVK</p> <p>KTK, POSELY, MH</p> <p>MH, ELY, MMM</p>
	<p>Saimaan kalastusrajoitusten vaikutukset suojeluun ja kalakantoihin tunnetaan.</p>	<p>Selvitetään kalastusrajoitusten vaikutuksia lajisuojeluun, kalakantoihin ja kalastukseen.</p>	<p>Toteutettava lähivuosina T * LUKE, MMM, MH</p>
	<p>Selvitetään tietotarpeet saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamiseksi.</p>	<p>Selvitetään rysämateriaalin vaikutus pyydyskuolleisuuden riskiin ja sovelletaan tuloksia kalastusrajoitusten kehittämisessä.</p> <p>Selvitetään verkon ankkuroinnin ja painojen merkitys sivusaaliskuolleisuuden vähentämisessä.</p> <p>Tarkastellaan muikkuverkkojen aiheuttamaa kuolleisuutta ja selvitetään syyt pyydyskuolleisuudelle pyydysteknisten ominaisuuksien suhteen.</p> <p>Tutkitaan kalastusrajoitusten aiheuttamat saalismenetykset ja vaikutukset kaupallisessa nuotta- ja rysäkalastuksessa. Lisäksi tutkitaan saimaannorpan aiheuttama vaikutus saalismenetyksiin.</p> <p>Jatketaan saimaannorpan kuolinsyitä ja kalanpyydyskuolleisuuden seuranta. Uusitaan tutkimus verkkokalastuksen sivusaaliskuolleisuudesta.</p>	<p>Kiireellinen T** LUKE, MMM, MH</p> <p>LUKE, MMM, MH, POSELY</p>
<p>Rajoituksia noudatetaan ja valvotaan.</p>	<p>Ajantasaiset kalastusrajoitukset ovat Saimaalla kaikkien kalastajien helposti saatavilla.</p>	<p>Ylläpidetään paikkatietoaineistoa saimaannorpan suojelemiseksi asetetuista kalastusrajoituksista. Varmistetaan, että kalastusrajoitusalue löytyy helposti digitaalilla kartalla.</p> <p>Hyödynnetään kalastusrajoituspalvelua digitaalisten palvelujen kehittämisessä ja tiedon jakamisessa rajapinnan kautta.</p>	<p>Jatkuva N, T** POSELY, MMM</p> <p>POSELY, KKL, KTK, SVK, MKL</p>

	Kalastuksen valvonnan kehittäminen.	<p>Varmistetaan, että kalastuksen valvonta on suunnitelmallista sekä alueellisesti ja ajallisesti kattavaa saimaannorpan esiintymisalueella ja sitä tehdään säännöllisesti yhteistyössä viranomaisten, kalatalousalueiden ja vesialueen omistajien kanssa.</p> <p>Lisätään kalastuksen valvontaa kehittämishankkeiden avulla.</p> <p>Lisätään kalastuksen valvonnan kausivalvontaa Metsähallituksessa alueellisesti ja pidennetään ajallisesti.</p> <p>Viedään valvonnassa todetut kalastusrikkomukset seuraamusprosessiin ja niistä raportoidaan.</p> <p>Tiedotetaan valvonnasta monipuolisesti ja näkyvästi, ja sen tuloksista raportoidaan vuosittain. Kootaan yhteen norppa-alueen valvontamääriä ja -tietoja.</p> <p>Muodostetaan kalastuksen valvojista ja viranomaisista verkosto, jolle järjestetään yhteistä koulutusta, keskittyen käytännön valvontakoulutuksiin.</p> <p>Perustetaan kalastuksen valvojien yhteystietorekisteri poliisin, Metsähallituksen ja ELY-keskusten käyttöön.</p>	<p>Jatkuva T*** Kaikki valvontatahot</p> <p>MMM, MH</p> <p>MH, KTA, POSELY</p> <p>Kaikki valvontatahot, poliisi</p> <p>Kaikki valvontatahot, MH</p> <p>Kiireellinen T*** MH, KTA, KTK, POSELY</p> <p>MMM, MH, POSELY</p>
	Kalastuksen valvonta on näkyvää ja tehokasta.	<p>ELY-keskus valtuuttaa Metsähallituksen erätarkastajat ja Metsähallituksen erikseen palkkaamat kalastuksen valvojat sekä tarvittaessa kalatalousalueiden valvojia kalastuksenvalvontaan koko saimaannorpan esiintymisalueelle.</p> <p>Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmiin sisällytetyissä valvontasuunnitelmissa otetaan huomioon kalastusrajoitukset saimaannorpan suojelemiseksi.</p> <p>Nimetään jokaiselle kalatalousalueelle vähintään kaksi kalastuksen valvojaa ja heidän toimintansa turvataan riittävällä rahoituksella.</p>	<p>Jatkuva T*** POSELY, MH, KTA</p> <p>POSELY, MH, KTA</p> <p>KTA</p>

	<p>Kalastuksen ja suojelun yhteensovittamisesta sekä norppaturvallisesta kalastuksesta tiedottaminen on tehokasta ja monipuolista.</p>	<p>Kerrotaan kalastajille, mökkeilijöille ja matkailijoille tehokkaasti kalastusmahdollisuuksista, norppaturvallisesta kalastuksesta, norpalle vaarallista pyydyksistä ja vaihtoehtoisista kalastustavoista.</p> <p>Hyödynnetään tiedottamisessa yhä enemmän digitaalisia palveluja ja monikanavaista viestintää. Viestintää kehitetään yhteistyössä.</p> <p>Ylläpidetään Metsähallituksen norppanettisivut ajantasaisena. Tiedotetaan pyydyksiin kuolleista norpista.</p> <p>Tiedotetaan nopeasti ja alueellisesti kohdennetusti kuuttien syntymästä uusilla alueilla, erityisesti rajoitusalueiden ulkopuolella.</p> <p>Tiedotetaan aktiivisesti pyydyskehittämishankkeiden tuloksista ja tulokset ovat saatavilla norppaturvallisesta kalastuksen kehittämiseksi.</p> <p>Liitetään Saimaan alueella myytäviin kalastuslupiin ohjeet laillisista pyydystavoista ja kerrotaan norppaturvallisista kalastusmenetelmistä.</p>	<p>Jatkuva T*** MH, POSELY, KTK, KTA, järjestöt</p> <p>Kaikki toimijat</p> <p>MH</p> <p>POSELY, MH, OK, KTA</p> <p>MMM, POSELY</p> <p>MH, KTA, OK, POSELY</p>
Saimaannorpan suojelun edellyttämien toimien toteuttamiseen suunnitellulla tavalla on taloudelliset mahdollisuudet.	<p>Vesialueen omistajille maksettava sopimuskorvaus on kannustava.</p>	<p>Korotetaan vesialueen omistajien sopimuskorvauksia tasolle 2,5 €/ha. Mikäli verkkokalastuksen rajoitusaika pitenee, tulee korvauksen määrää nostaa samassa suhteessa.</p>	<p>Toteutettava lähivuosina T** MMM, POSELY</p>
	<p>Kaupallisen kalastuksen toimintaedellytykset ja kilpailukyky turvataan.</p>	<p>Lisätään korvausmenettelyn tunnettavuutta. Korvaussummaa on korotettava vähintään kaksinkertaiseksi (160 000 €) vastaamaan haitan kärsijöiden määrää ja edes osaa saalismenetyksistä.</p> <p>Kannustetaan kaupallisia kalastajia investoimaan norppaturvallisiin pyydyksiin Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tuella.</p>	<p>Toteutettava lähivuosina T*** POSELY</p> <p>Jatkuva T*** POSELY, MMM</p>
	<p>Saimaannorpan suojeluun varataan kalataloustoimijoille riittävät resurssit.</p>	<p>Otetaan saimaannorpan suojelutoimissa ja sopimusmenettelyn kehittämisessä tarvittavat kalatalousviranomaisten tehtävät huomioon resursoinnissa.</p>	<p>Jatkuva N, T *** TEM, MMM</p>

Ympäristömyrkyt ja kannan terveys

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Saimaa säilyy puhtaana ja myrkkyjen määrä edelleen vähenee.	Seurataan Saimaan vesiympäristön tilaa, ja tehdään tarvittavia toimia sen säilyttämiseksi ja parantamiseksi.	Seurataan Saimaan osa-altaiden ekologista ja kemiallista tilaa. Toteutetaan vesienhoitosuunnitelmien mukaiset toimenpiteet. Pidetään ajan tasalla Saimaan alueen öljyntorjuntasuunnitelmaa.	Jatkuva ** ELY ELY ESAELY
Norpan terveydentilasta on saatavilla ajantasaisia tietoja.	Tunnetaan saimaannorpan terveydentila ja kuolinsyyt	Ylläpidetään ajantasaisia tietoja norppien kuolinsyistä ja terveystilanteesta Tehostetaan kuolleisuusseuranta mahdollistamalla tutkimuskelpoisten ruhojen päätyminen tutkimuksiin ja parantamalla kansalaisten tietoisuutta kuolleiden norppayksilöiden ilmoittamisesta. Kerätään saimaannorpan kudosaineistoa Metsähallituksessa ja Itä-Suomen yliopistossa sijaitseviin kudospankkeihin nykyisiä ja tulevia seuranta- ja tutkimustarpeita varten. Tuetaan norppien ympäristömyrkykuormitukseen liittyvää tutkimustoimintaa. Laaditaan toimintasuunnitelma norppakannan terveystilan seurantaan ja sairaiden sekä vammautuneiden yksilöiden hoitoon.	Jatkuva T** MH, RV MH MH, UEF YM Kiireellinen T ** MH

Ihmistoiminta

Tavoitteet	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Norpan levinneisyys- tai lisääntymisalue eivät supistu ihmisten aiheuttaman häiriön vuoksi.	Ranta- ja vesialueiden suojelulla turvataan pesimä- ja karvanvaihtoaikaista rauhaa.	Tehdään kansallispuistoista ja muista luonnonsuojelualueista yhtenäisiä suojelukokonaisuuksia selvittämällä ja toteuttamalla suojelutarkoituksiin ostettavana olevat kohteet saimaannorpan lisääntymisalueella. Otetaan saimaannorpan suojelun tarpeet huomioon valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelussa sekä järjestyssäännöissä.	Jatkuva N ** ELY, MH, YM Jatkuva N *** MH

<p>Mahdollistetaan saimaannorpan pesintä koko levinneisyysalueella ja turvataan norpan pesimärauha.</p>		<p>Perustetaan maanomistajien hakemuksesta yksityisiä luonnonsuojelualueita tai ostetaan maa- ja vesialueita valtiolle suojelutarkoituksiin.</p> <p>Tehdään tarvittaessa luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisia rajauspäätöksiä keskeisille esiintymispaikoille.</p> <p>Asetetaan tarvittaessa maakuntakaavan mukaisten matkailupalvelualueiden läheisyyteen tai muille saimaannorpan pesinnän kannalta häiriöherkille alueille maastoliikennelain 8 §:n mukaisia rajoituksia moottoriajoneuvolla ajamiselle jääpeitteisenä aikana.</p> <p>Määritellään norpan levinneisyysalue ja lisääntymisalue vähintään 5 vuoden välein kalastusrajoitusasetusten ja uhanalaisarviointien laatimista sekä EU:n direktiivilajiraportointia varten.</p>	<p>Jatkuva N ** ELY</p> <p>Jatkuva N,T ** ELY</p> <p>ELY</p> <p>Jatkuva T ** MH</p>
	<p>Saimaannorpan suojelu otetaan huomioon alueidenkäytössä ja maankäytön suunnittelussa</p>	<p>Käsitellään rantarakentamista ja saimaannorppaa tarpeen mukaan kuntien ja ELY-keskusten keskinäisissä maankäyttö- ja rakennuslain 8 §:n mukaisissa kehittämiskeskusteluissa.</p> <p>Toimitetaan ajan tasalla olevat lisääntymis- ja levähdyspaikkatiedot (pesätiedot) vuosittain kunkin kunnan vastuuhenkilölle virkakäyttöön.</p> <p>Ratkaistaan ristiriidat rakennuspaikkojen ja lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelun välillä mahdollisuuksien mukaan ennakoivasti kaavamuutosten ja kaavojen ajantasaistamisen yhteydessä.</p> <p>Kunnissa rakennusluvista ja poikkeusluvista päättävät ottavat luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisesti huomioon ajantasaiset saimaannorpan pesätiedot. Tämän tueksi on laadittu 2016 rantarakentamisen luvitusta ja norppien pesätietojen tulkintaa koskeva ohje.</p> <p>Annetaan kunnille tulkinta-apua edellä mainitun ohjeen soveltamisessa.</p> <p>Kaavojen toteuttamisen yhteydessä myös uudet pesäpaikat otetaan huomioon luvituksessa.</p> <p>Otetaan pesäpaikat huomioon reittisuunnittelussa (mm. moottorikelkkareitit).</p> <p>Ylläpidetään ohjeistusta talviaikaisesta liikkumisesta alueilla, joilla liikkumista tulisi pesinnän vuoksi välttää. Tehdään nettisovellus.</p>	<p>Jatkuva ** ELY, Kunnat</p> <p>Jatkuva N,T ** MH</p> <p>Kunnat</p> <p>Kunnat</p> <p>ELY</p> <p>Kunnat</p> <p>Jatkuva T ** ELY, MH, Kunnat</p> <p>Jatkuva ** ESAELY, MH</p>

		<p>Varmistetaan, että saimaannorppa otetaan riittävällä tavalla huomioon Saimaan norppasaaristo -maailmanperintöhankkeen (UNESCO) valmistelussa.</p> <p>Jatketaan viranomaisten yhteistyötä Natura 2000 –alueisiin kohdistuvissa ilmoitusten varaisissa hankkeissa.</p> <p>Toimeenpannaan ja päivitetään Natura 2000 –alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia.</p> <p>Varmistetaan yhteistyöllä, että luonnonsuojelulain 65 §:n säännökset otetaan asianmukaisesti huomioon Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien hankkeiden ja suunnitelmien vaikutusten arvioinnin osalta.</p>	<p>Kiireellinen N,T ** YM, MH</p> <p>Jatkuva N,T *** ELY</p> <p>MH, ELY</p> <p>Jatkuva N,T * ELY, MH</p>
	<p>Tehostetaan saimaannorppan suojelua tiedonvaihdon avoimuudella.</p> <p>Vahvistetaan saimaannorppaa koskevaa viestintää, jolloin Saimaalla liikkuvilla ihmisillä on riittävästi tietoa toimiakseen saimaannorppan suojelutarpeet huomioon ottaen.</p>	<p>Ylläpidetään ajantasaista saimaannorppakannan tilaa ja seuranta koskevaa seuranta-aineistoa, jotka ovat kaikkien nähtävissä ja käytettävissä esim. viestintään.</p> <p>Tuetaan eri toimijoiden viestintätöitä (mm. pesärauhan julistus, kouluille suunnattu viestintä, verkkojen vaihtaminen katiskoihin, saimaannorppasymposium).</p> <p>Lisätään tietoisuutta luonnonsuojelulakiin sisältyvistä kielloista ja niiden rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista.</p> <p>Toteutetaan koulutusta ja viestintää läpäisevästi ja eri vastaanottajat huomioiden. Erityisryhmiä ovat päättäjät, kalastajat, ranta-asukkaat, matkailijat ja koululaiset.</p> <p>Ylläpidetään ajantasaista paikkatietoaineistoa erilaisista voimassa olevista liikkumista tai kalastusta koskevista rajoituksista ja valmistetaan kartoja yleiseen jakeluun.</p> <p>Viestitään kalastuslain 62 §:stä, jonka mukaan hylkeen jäämisestä pyydykseen on pyydyksen haltijan viipymättä ilmoitettava Luonnonvarakeskukselle.</p> <p>Parannetaan viestinnällä kansalaisten tietoisuutta kuolleiden norppayksilöiden ilmoittamisesta.</p> <p>Jatketaan ja kehitetään vapaaehtoistoimintaa saimaannorppan suojelussa ja kannan seurannassa (mm. pesälaskenta- ja apukinosten tekeminen).</p>	<p>Jatkuva N, T ***</p> <p>MH</p> <p>YM, MH, MMM, ELY</p> <p>YM, ELY, MH</p> <p>Jatkuva T ** YM, MMM ELY, MH, Kunta</p> <p>Jatkuva N, T ** ELY, MH, YM, MMM</p> <p>Jatkuva T * LUKE, MH</p> <p>MH</p> <p>MH</p>

		Laaditaan norppamatkailulle eettiset ohjeet yhdessä matkailuyritysten kanssa. Ohjeistetaan ja viestitään, miten saimaannorpalle taataan riittävä rauha karvanvaihtoaikana tapahtuvan valokuvaamisen aikana.	Kiireellinen T** MH, ESAELY ESAELY, MH
Norppaa koskevien poikkeuslupien keskitämällä tehostetaan suojelua.	Poikkeuslupakäytäntö on yhdenmukaisia, ja lupien hallinnointi sekä valvonta selkeää.	Keskitetään luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisten poikkeuslupien käsittely saimaannorpan osalta yhteen virastoon.	Toteutettava lähivuosina T * YM

Pesimäaikaiset vedenpinnan vaihtelut

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Saimaan vedenpinnan muutokset eivät uhkaa norpan pesintää.	Saimaan vedenpinnan korkeuden muutos tai muutoksen vaihteluväli on alle 20 cm jäätymisestä maaliskuun 20. päivään.	Seurataan säännöllisesti vedenpinnan vaihteluita ja ylläpidetään edellytyksiä toimia poikkeuksellisissa hydrologisissa olosuhteissa. Pyritään vähentämään Saimaan vedenkorkeuden haitallista muutosta (yli 20 cm) pesintäaikana juoksu-tussäännön mahdollistamilla keinoilla tai tilanteen salliessa yläpuolisten vesistöjen säännöstelylupien mahdollistamilla keinoilla ja erittäin poikkeuksellisesti vesilain 18 luvun 4 §:n mukaisilla keinoilla. Mitataan rantajään paksuutta ja taipumista ainakin poikkeuksellisissa vedenkorkeusolosuhteissa.	Jatkuva T *** KASELY, ELY, MMM, MH KASELY

Ilmastonmuutos

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Saimaannorpan sopeutuminen muuttuvan ilmaston turvataan.	Kanta kasvaa mahdollisimman nopeasti riittävän isoksi kestämään ilmaston muutoksen aiheuttaman satunnaisvaihtelun ja kuolleisuuden kasvun.	Seurataan pesinnän onnistumista ja arvioidaan pesäkuolleisuuteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä. Tuetaan ilmastonmuutoksen suoria ja epäsuoria vaikutuksia koskevaa tutkimustyötä	Jatkuva * MH, UEF

	Ilmaston muuttumisen tuomia suoria uhkatekijöitä minimoidaan.	Rakennetaan apukinoksia tarpeen mukaan ja jatketaan keinopesien kehittämistyötä. Mallinnetaan Saimaan jää- ja lumiolosuhteet. Mallin tuloksia hyödynnetään saimaannorpan suojelutyössä ja mm. ilmastonmuutoksen vaikutusten arvioinnissa Saimaan lumi- ja jääoloihin.	Jatkuva *** MH, UEF Toteutettava lähivuosina * SYKE
--	---	--	--

Tiedon puutteet

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Tunnetaan saimaannorpan suojelun kannalta keskeiset muuttujat.	Selvitetään eri tekijöiden vaikutuksia saimaannorppakantaan ja pesinnän onnistumiseen.	Toteutetaan saimaannorppakannan sukupuuttoriskiä arvioiva, matemaattiseen mallinnukseen perustuva tutkimusprojekti.	Kiireellinen T *** MH, LUKE UEF, HYÖ
Saimaannorpan suojelun kohdentaminen ja tehokkuus tunnetaan.	Seurataan suojelutyön onnistumista perustellusti valittujen strategisten tavoitteiden, ja niiden toteutumista kuvaavia mittareiden avulla.	Teetetään arvio kannan seurannan toimivuudesta sekä strategiassa asetettujen tavoitteiden ja niistä johdettujen toimenpiteiden riittävydestä. Teetetään arvio siitä, onko tähän mennessä käytäntönä ollut työryhmyöskentely oikea ja riittävä tapa käsitellä saimaannorpan suojelun tavoitteita ja keinoja.	Toteutettava lähivuosina T *** YM, MH YM
Tiedetään saimaannorpan suotuisa suojelutaso.	Määritetään suotuisa suojelutaso.	Teetetään tutkimus, jossa määritetään viitearvo kuvaamaan populaatiokokoa, jolla saimaannorpan suotuisa suojelutaso olisi turvattu pitkällä aikavälillä.	Kiireellinen T *** MH, LUKE UEF, HYÖ

Seuranta ja tutkimus

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Saimaannorppakannan seuranta ja suojele perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tietoon.	Tunnetaan saimaannorppakannan tila hyvin, jotta suojelutoimet voidaan kohdentaa tarkasti.	Huolehditaan jatkuvuudesta lisääntymisalueen ja kannan koon sekä syntyvyyden ja kuolleisuuden seurannassa (pesälaskennat). Käytetään pesäsukelluksia pesinnän varmistamisessa osana kannanseurantaa.	Jatkuva T *** MH Jatkuva *** MH, UEF

		<p>Valvotaan, että tutkimus ja kannanseuranta tehdään aiheuttamatta vaaraa norppille.</p> <p>Jatketaan ja kehitetään norppakantaan liittyvien arvioiden julkistamista.</p> <p>Testataan, kehitetään ja tarvittaessa otetaan käyttöön kannan koon ja levinneisyyden arvioinnissa uusia menetelmiä nykyisen menetelmän rinnalle lisäämään kannanarvioinnin luotettavuutta.</p> <p>Kehitetään ja tehostetaan eri tutkimushankkeiden yhteydessä suojelutoimenpiteiden vaikutusten arviointia. Erityispainopistealueina ovat kalastusrajoitusten alueellinen ja ajallinen riittävyys sekä rantakaavoituksen vaikutukset.</p> <p>Jatketaan saimaannorpan ekologiaa ja genetiikkaa koskevia tutkimuksia.</p> <p>Jatketaan häiriötekijöiden seurantaa ja arviointia.</p> <p>Jatketaan avovesiaikaista saimaannorppien makuupaikkatietojen keräämistä.</p> <p>Tehdään uhanalaisuusarviointi eliölajien uhanalaisuuden kansallisen kokonaisarvioinnin yhteydessä ja luontodirektiivin artikla 17 mukainen lajiraportointi EU:lle 6 vuoden välein.</p> <p>Selvitetään saimaannorpan pesimäalueiden petopainetta ja petojen aiheuttamaa kuolleisuutta. Kehitetään tulosten perusteella keinoja poistaa tai karkottaa pienpetoja.</p> <p>Tehostetaan yhteistyötä saimaannorpan suojelua edistävien hankkeiden koordinomiseksi ja rahoittamiseksi mahdollisimman kustannustehokkaasti.</p> <p>Laaditaan selvitys nykyisestä pesälaskentaan perustuvasta kannankoon arviointimenetelmästä, jotta kanta-arvioinnin läpinäkyvyys paranee ja riippuvuus yksittäisistä asiantuntijoista vähenee.</p>	<p>Jatkuva T ** ELY</p> <p>Jatkuva ** MH</p> <p>UEF, MH</p> <p>UEF, MH, POSELY</p> <p>UEF, HYO</p> <p>MH, UEF</p> <p>Jatkuva T ** MH</p> <p>Jatkuva T * YM, MH, SYKE</p> <p>Jatkuva * LUKE, MH, UEF, MMM</p> <p>Jatkuva N, T ** YM, MMM, MH SYKE, LUKE, UEF, POSELY</p> <p>Kiireellinen T** MH, UEF</p>
Saimaannorpan nykyinen geneettinen monimuotoisuus säilytetään	Selvitetään keinoja norppakannan geneettisen köyhyyden ehkäisemiseksi.	Laaditaan Saimaan sisäinen siirtoistutussuunnitelma nykyisen geneettisen monimuotoisuuden säilymisen ja kannan kasvun turvaamiseksi. Toteutetaan suunnitelmassa mahdollisesti esitettävät siirtoistutukset.	Kiireellinen ** UEF, MH

Toimenpidesuunnitelman seuranta

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat
Eri intressiryhmien sitouttaminen tehostaa norpan suojelua	Eri tahot sitoutuvat toimenpidesuunnitelman toteuttamiseen.	Toimenpidesuunnitelman toteutumista seuraa vuosittain laajapohjainen työryhmä. Arvioidaan mahdollisia muutostarpeita työryhmän kokoonpanon osalta. Strategia ja toimenpidesuunnitelma uusitaan tarpeen mukaan. Uusimistarvetta arvioidaan vähintään viiden vuoden välein.	Jatkuva *** YM, ESAELY Suojelutyöryhmä

Saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman vaikutusten arviointi

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) eli ns. SOVA –laki, ja sitä täydentävä valtioneuvoston asetus (347/2005) sisältävät säännöksen yleisestä velvollisuudesta arvioida ympäristövaikutuksia riittäväällä tavalla suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa sekä säännökset tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista. Lain mukaan suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelman tai ohjelman ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa, jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Ympäristön kannalta toimenpidesuunnitelman vaikutukset ovat hyvin myönteisiä. Ihmistoiminnan ja saimaannorpan suojelutarpeiden yhteensovittaminen edesauttaa myös muun lajiston ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Samalla toteutetaan myös mm. rantojensuojeluohjelmaan, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, kaavoihin ja Natura 2000 -alueisiin asetettuja suojelutavoitteita.

Merkittävimpiä haitallisia taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan kalastamista ja mahdollista talviaikaista liikkumista koskevista rajoituksista. Etenkin kalastusrajoituksista aiheutuu kuluja mm. uusien pyydysten hankinnasta niin vapaa-ajan kalastajille kuin kaupallisille kalastajille. Totuttujen kalastustapojen muuttaminen koetaan myös usein kielteisenä, koska kalansaalis riippuu myös siitä, millaisia pyyntivälineitä on mahdollisuus käyttää. Kalastusrajoituksista maksettavat korvaukset tasapainottavat em. kielteisiä vaikutuksia.

Elinvoimaisella norppakannalla voidaan olettaa olevan myös merkittäviä myönteisiä vaikutuksia etenkin aluetalouteen. Norppa on Saimaan alueen matkailulle merkittävä vetovoimatekijä.

Toimenpidesuunnitelmaa on tarkoitus toteuttaa yhteistyöhakuisesti ja viestintää on tarkoitus edelleen kehittää. Tämä luo edellytykset niin viranomaisten välisen yhteistyön kehittämiseksi kuin myös viranomaisten ja sidosryhmien ja Saimaan alueen asukkaiden entistä kiinteämpään yhteistyöhön, jolla parannetaan suojelutoimien hyväksyttävyyttä.

Taulukossa olevien merkkien selitykset:

(--)	merkittävät negatiiviset vaikutukset	(++)	merkittävät positiiviset vaikutukset	(0)	neutraalit vaikutukset
(-)	vähäiset negatiiviset vaikutukset	(+)	vähäiset positiiviset vaikutukset		

	Vaikutukset ++/+/0/-/--	Vaikutusten sanallinen kuvaus
I Sosiaaliset vaikutukset		
<ul style="list-style-type: none"> • vaikutukset ihmisten elin-oloihin ja viihtyisyyteen 	-	Kalastusrajoitukset lyhentävät verkkokalastamiseen käytössä olevaa aikaa ja estävät tiettyjen kalanpyydysten käytön kokonaan.
	++	Kalastusrajoituksilla on positiivisia vaikutuksia kalakantoihin, erityisesti vaellus- ja petokalakantoihin.
	+	Rajoituksista huolimatta monipuolisia ja runsaita kalakantoja kyetään hyödyntämään useimpien lajien osalta.
	+	Norppaturvallisten pyydysten kehittäminen kalastuksen tarpeisiin saattaa lisätä kalastusmahdollisuuksia.
	++	Kalakantoja ja pyydyksiä koskevissa tutkimus- ja selvityshankkeissa tuotettavaa tietoa käytetään pyydysmateriaalien ja pyyntimenetelmien kehittämistyössä.
	++	Yhtenäinen ja tehokas kalastuksen valvonta lisää kalastajien yhdenvertaisuutta.
	-	Talviaikaisen liikkumisen rajoittaminen vähentää paikoin liikkumis- ja talvikalastusmahdollisuuksia.
	++	Hoito- ja käyttösuunnitelmat selkeyttävät liikkumisrajoitusten alueita.
	+	Talvisia vedenpinnan haitallisia vaihteluita pyritään vähentämään.
	+/0	Saimaannorppaa koskeva tutkimus ja seuranta antavat uutta tietoa kalastusta ja liikkumista koskevien rajoitusten merkityksestä ja tarpeesta.
	+	Saimaan vedenlaadun seuranta antaa tietoa ympäristön tilasta.
	+/0	Saimaan jää- ja lumitilanteesta laskettavat mallit ovat myös esim. paikallisten asukkaiden hyödynnettävissä.
	++	Valtion maille perustettavien luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset selkeyttävät kunkin alueen käyttöä koskevia rajoituksia ja kieltoja.
	+/-	Saimaannorpan kuolleisuuden syiden selvittäminen edesauttaa viestinnän ja tarvittavien rajoitusten paremman ja selkeämmän kohdistamisen.
	++	Elinvoimainen saimaannorppakanta helpottaa norppien havainnointia. Norpan näkeminen on monille upea luontokokemus.
	+	Vapaaehtoistoimintaan, kuten apukinosten rakentamiseen ja pesälaskentoihin osallistuminen syventää paikallisten asukkaiden ja suojelusta vastaavien tahojen yhteistyötä.

• vaikutukset ihmisten terveyteen	+	Saimaannorpan kudosaineiston analysointi antaa tietoa mm. ympäristömyrkkötilanteesta Saimaalla.
II Ekologiset vaikutukset		
Vaikutukset luonnonympäristöön, luonnon monimuotoisuuteen ja Natura-alueisiin	++	Hoito- ja käyttösuunnitelmat antavat mahdollisuuden ihmistoiminnan, kuten talviaikaisen liikkumisen ohjaamiseen suunnitelmallisesti.
	++	Saimaannorpan kudosaineiston analysointi antaa tietoa mm. ympäristömyrkkötilanteesta Saimaalla.
	++	Toimenpidesuunnitelmalla tarkennetaan ja toteutetaan Natura 2000 –alueiden suojelutarpeita ja toimeenpannaan EU:n luontodirektiivin vaatimuksia.
	++	Osa saimaannorpan vuoksi asetettavista kalastusrajoituksista parantaa myös uhanalaisten kalakantojen suojelua.
	++	Luonnonsuojelualueiden perustaminen, norppaystävällisen matkailun kehittäminen ja Saimaan vedenpinnan vaihteluiden säätely edesauttavat myös luonnon monimuotoisuuden säilymistä.
	++	Saimaannorppaa koskeva viestintä auttaa ihmisiä ymmärtämään Saimaan alueen luonnonarvoja ja niiden merkitystä kokonaisuutena.
III Taloudelliset vaikutukset		
Kotitaloudet/Osakaskunnat	-	Kevättä ja alkukesää koskevat verkkokalastusrajoitukset muuttavat vapaa-ajankalastuksen saalista, ja sen koostumusta.
	-	Kalastusta varten joudutaan hankkimaan uusia, norpalle turvallisia pyydyksiä.
	++	Kalastusrajoituksia maksettavat korvaukset parantavat mahdollisuuksia yhteisten kalavesien hoitoon.
	++	Kalastuksen valvonnan tehostaminen vähentää salakalastusta.
	0	Maa- ja vesialueiden rauhoittamisesta tai valtiolle myymisestä maksetaan täysimääräiset korvaukset
	-/+	Kalastusrajoitukset voivat vähentää osakaskuntien kalastuslupien myyntiä, mutta vastapainoksi valtio maksaa osakaskunnille rajoituksista vuosittain korvauksia.
Yritykset	--	Kalastukselle asetettavat rajoitukset aiheuttavat saalismenetyksiä kaupallisille kalastajille.
	--	Kalastusta varten joudutaan hankkimaan norpille turvallisia pyydyksiä.
	++	Norppaturvallisten pyydysten kehittäminen kaupallisen kalastuksen tarpeisiin lisää kalastusmahdollisuuksia.
	+	Kaupalliselle kalastukselle aiheutettuja haittoja korvataan.

	++	Norppaturvallisiin rysiin on mahdollista saada tukea Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta.
	++	Norppaystävällisen matkailun ohjeet parantavat matkailuyritysten toimintamahdollisuuksia.
Aluetalous	++	Elinvoimainen saimaannorppakanta lisää Saimaan alueen vetovoimaa, millä on todennäköisesti positiivinen vaikutus aluetalouteen.
IV IV Muut vaikutukset		
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta	+	Toimenpidesuunnitelma sisältää useita norpan suojelutilanteen parantamiseen tähtääviä tutkimusaloitteita.
Aluekehitysvaikutukset		
• maakunta: yritystoiminta, palvelut, työllisyys	++	Vuoksen vesistöalue on luonto- ja kulttuuriympäristönä erityinen aluekokonaisuus. Toimenpidesuunnitelma vahvistaa alueen erityispiirrettä.
	0	Toimenpidesuunnitelmalla ei ole suoria työllisyysvaikutuksia.
• maakunta- /seutukuntakeskus: yritys- toiminta, palvelut, työllisyys	++	Elinvoimainen saimaannorppakanta muodostaa huomattavan mahdollisuuden luontomatkailun kehittymiselle.
	-/0	Toimenpidesuunnitelma rajoittaa arimpien alueiden (mm. pesäpaikkojen lähialueet) matkailukäyttöä.
• maaseutu: yritystoiminta, palvelut, työllisyys	-	Toimenpidesuunnitelmalla voi olla vaikutusta yksittäiseen matkailuinvestointiin, mikäli norpansuojelua ja suunniteltua toimintaa ei pystytä sovittamaan yhteen.
Viranomaisten yhteistyö	++	Saimaannorpan pesätietojen luovuttaminen vuosittain kuntien rakennustarkastajille parantaa rakennuslupaprosessien hallintaa.
	++	Rakentamisen luvitusta ja norpan pesätietojen tulkintaa koskeva ohje yhdenmukaistaa kuntien päätöksentekoa ja lisää viranomaisten keskinäistä yhteistyötä.
	++	Viranomaisten yhteistyön parantaminen erilaissa hankkeissa edistää kunkin tahon osaamista ja keskinäistä luottamusta saimaannorppaa koskevissa asioissa.